

Postulaty zmian legislacyjnych istotnych z punktu widzenia powiatów na początku nowej kadencji Parlamentu – 2023 rok

(wersja uaktualniona – stan: 2.02.2024 r.)

I. Zagadnienia wymagające natychmiastowego uregulowania

Ustabilizowanie dochodów własnych powiatów zapewniające możliwość realnego długoterminowego planowania finansowego:

- 1) objęcie podatku dochodowego od osób fizycznych płaconego ryczałtem takimi samymi zasadami podziału między podsektor rządowy i podsektor samorządowy finansów publicznych jak podatku płaconego wg skali podatkowej;
- 2) zwiększenie udziału jednostek samorządu terytorialnego w CIT do poziomu analogicznego jak w PIT, ale z innym podziałem wewnętrznym (wyraźnie większy udział powiatów);
- 3) ustalenie takiej wysokości i algorytmu podziału części oświatowej subwencji ogólnej, aby środki trafiające do powiatów pokrywały bieżące koszty funkcjonowania oświaty ponadpodstawowej i innych zadań oświatowych realizowanych przez powiaty (tak jak to było nieprzerwanie do roku 2015).

II. Zagadnienia bieżące możliwe do rozwiązania poprzez prostą nowelizację przepisów

1. Zagadnienia finansowe:

- 1) uwzględnienie w systemie równoważenia dochodów (janosikowe) efektów działania części wyrównawczej subwencji ogólnej;
- 2) waloryzacja wszystkich opłat administracyjnych za czynności realizowane przez powiaty zgodnie ze wskaźnikiem inflacji i wprowadzenie mechanizmów automatycznej waloryzacji opłat na przyszłość;
- 3) ponowne przeliczenie stawki dotacji wypłacanej na pensjonariuszy DPS umieszczonych na tzw. starych zasadach i zmiana obecnego algorytmu powodującego konsekwentne zaniżanie dotacji rok do roku;
- 4) urealnienie wysokości dotacji przyznawanej na działalność zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności;
- 5) przywrócenie realnej wartości dotacji przyznawanej na prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

2. Edukacja:

- 1) dostosowanie standardu zatrudnienia psychologów w szkołach do sytuacji na rynku pracy (już w tej chwili, przy przejściowo obniżonym standardzie szkoły mają problem z obsadzeniem wakatów, bo specjalistów chętnych do pracy w szkole po prostu nie ma);
- 2) udrożnienie systemu kierowania do młodzieżowych ośrodków wychowawczych, w szczególności poprzez powrót do realizacji tego zadania w sposób zdecentralizowany;
- 3) pozbawienie organów nadzoru pedagogicznego wiążącego wpływu na kwestie organizacji sieci szkolnej.

3. Ochrona zdrowia:

- 1) ponowna rzetelna wycena poszczególnych świadczeń i zagwarantowanie uczciwej waloryzacji wycen, zwłaszcza w sytuacji podniesienia poziomu pensji minimalnych w poszczególnych zawodach leczniczych;
- 2) pilna nowelizacja ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych, gdyż obecna ustawa jest źródłem konfliktów na linii pracownik-pracodawca, jest sprzeczna z Kodeksem Pracy i naraża podmioty lecznicze na ryzyko przegranych sporów w sądach pracy, ze skutkami liczonymi w setkach milionów złotych;
- 3) uchwalenie nowych przepisów dotyczących stwierdzania zgonu – wskazujących jednoznacznie lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej jako zobowiązanych do stwierdzania zgonu;
- 4) wprowadzenie dedykowanych rozwiązań zapewniających finansowanie opieki pielęgniarstwa dla pensjonariuszy domów pomocy społecznej ze środków NFZ.

4. Infrastruktura:

- 1) zwolnienie powiatów z obowiązku wykupu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pojazdów, które po usunięciu z drogi przypadły na rzecz powiatu, a przeznaczone zostają do demontażu (likwidacji);
- 2) zniesienie obciążeń biurowych przewidujących konieczność corocznego ustalania stawek opłat za usuwanie i przechowywanie pojazdów oraz łodzi.

5. Ochrona środowiska:

- 1) uzależnienie udzielenia informacji o środowisku od uprzedniego uiszczenia opłaty (obecnie opłata jest należna, ale informacja jest udzielana niezależnie od uiszczenia opłaty);

- 2) przeniesienie obowiązków związanych z prowadzeniem parkingów dla pojazdów przewożących odpady niebezpieczne na któryś z wyższych poziomów organizacji państwa (województwa albo administrację rządową).
6. Zagadnienia administracji publicznej i bezpieczeństwa:
- 1) racjonalne poprawienie przepisów dotyczących e-doręczeń, w tym rozwiązanie problemu dualizmu systemu eDoręczeń i ePUAP;
 - 2) stworzenie systemu wsparcia transformacji cyfrowej powiatów (i gmin) obejmującego w szczególności dotację na zakup sprzętu niezbędnego do przejścia na elektroniczny obieg dokumentów;
 - 3) normatywne przesądzenie trybu procedowania starostów jako organów wydających prawa jazdy w przypadku przekroczenia przez kierowcę prędkości 50 km/h w obszarze zabudowanym.

III. Zagadnienia systemowe

1. Dochody i majątek:
 - 1) opracowanie nowego systemu dochodów JST uwzględniającego w przypadku powiatów przyznanie władztwa podatkowego w zakresie wybranych podatków oraz dochody transferowe w wysokości powiązanej z wpływami z VAT;
 - 2) odejście od opłaty skarbowej stanowiącej w całości dochód gmin niezależnie od organu wykonującego dane czynności urzędowe na rzecz opłat administracyjnych przysługujących organowi wykonującemu dane czynności;
 - 3) przekazanie powiatom mienia Skarbu Państwa.
2. Edukacja:
 - 1) zmiana zasady finansowania oświaty poprzez odejście od algorytmu podziału z góry ustalonej części oświatowej subwencji ogólnej na algorytm naliczania części oświatowej subwencji ogólnej w zależności od potrzeb;
 - 2) ujednoczenie zasad zatrudniania nauczycieli w publicznych i niepublicznych jednostkach systemu oświaty.
3. Ochrona zdrowia:

wdrożenie idei lokalnych centrów zdrowia.
4. Polityka społeczna:

wprowadzenie obowiązkowej dotacji celowej dla gmin i powiatów na realizację zadań własnych w zakresie wsparcia rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej, w wysokości 30% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację tych zadań.

5. Infrastruktura:

- 1) systemowa rekataryzacja dróg zapewniająca pozostanie w kategorii dróg powiatowych wyłącznie dróg spełniających warunki ustawowe oraz wprowadzenie stałego ustawowego mechanizmu, wspierającego realizację zadań w zakresie utrzymania i modernizacji dróg;
- 2) przyznanie realnych uprawnień starostom jako organom zarządzającym ruchem drogowym względem zarządców dróg;
- 3) zmiana systemu organizacyjnego publicznego transportu zbiorowego ułatwiająca tworzenie spójnego systemu transportowego (w praktyce oznacza to konieczność ograniczenia liczby organizatorów PTZ i oparcie organizacji na poziomie powiatowym).

6. Ochrona środowiska:

- 1) uporządkowanie przepisów regulujących nadzór starosty nad lasami prywatnymi;
- 2) zagwarantowanie, aby co najmniej połowa środków z tytułu sprzedaży praw do emisji gazów cieplarnianych trafiała do samorządu terytorialnego na przedsięwzięcia związane ze zwiększaniem efektywności energetycznej (i analogiczne przedsięwzięcia).

7. Zagadnienia administracji publicznej i bezpieczeństwa:

- 1) odtworzenie systemu obrony cywilnej (i bezpieczeństwa ludności) w powiązaniu z systemem zarządzania kryzysowego;
- 2) stworzenie sieci powiatowych centów cyberbezpieczeństwa udzielających wsparcia jednostkom samorządu terytorialnego w sprawach związanych z właściwym zabezpieczeniem systemów teleinformatycznych;
- 3) utworzenie integratora (hubu) danych samorządowych zapewniającego sprawniejszy przepływ lepszej jakości danych między wszystkimi podmiotami.